

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 4. marca 2021 - Leto XXXI, št. 9

stran 2

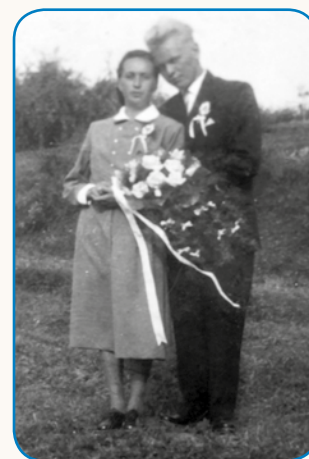
NADALJNJA PODPORA OBNOVI MONOŠTRSKJE CERKVE IN SLOVENCEM

*Bumerang sreče
stran 4*

*S slamo krita cimprača je bila zgrajena pred več kot stoletjem
stran 5*

*S kozjim mlejkom...
stran 8*

NADALJNJA PODPORA OBNOVI MONOŠTRSKÉ CERKVE IN SLOVENCEM

25. januarja so predstavniki medijev povabili na tiskovno konferenco, na kateri je državni sekretar pri Uradu predsednika Vlade, pristojen za cerkvene in narodnostne zadeve, Miklós Soltész naznanil nadaljnjo pod-

vitvena dela tudi na Kúharjevi spominski hiši.

Državni sekretar je poudaril, da niti Števanovci ne bodo ostali brez pomoči. Šola in vrtec bosta deležna 8,5 milijona forintov podpore, medtem ko bo Vlada

Že restaurirana freska o monoštrski bitki

poro slovenski skupnosti na Madžarskem oziroma najavil nova sredstva za dokončanje obnove baročne cerkve v Monoštru. Pred župnijsko cerkvijo Marijinega vnebovzvetja je zbrane novinarje najprej v slovenskem jeziku pozdravil domači župnik Imre Bodorkós, obenem pa se za prisotnost zahvalil slovenski generalni konzulki Metki Lajnšček, predsedniku DSS Karlu Holcu, predsednici ZSM Andrei Kovács, predsednici monoštrske slovenske narodnostne samouprave Iloni Bartakovič, županu Monoštra Gáborju Huszárju in vodji monoštrskega okrajnega urada Istvánu Orbánu.

Državni sekretar Soltész je povedal, da je prišlo pri obnovitvi monoštrske baročne cerkve do novih izzivov, zato je Vlada Madžarske za dokončanje del namenila nadaljnjih 120 milijonov forintov podpore. Ta sredstva se bodo po njegovih besedah porabila v prvi vrsti za obnovo prostorov pri vходу v cerkev. Miklós Soltész je obenem najavil, da bo Radio Monošter prejel 5 milijonov forintov pomoči za tehnični razvoj.

Podpore pa ne bodo deležni samo v središču Porabja. Na Gornjem Seniku bo 25-milijonsko pomoč prejela Dvojezična osnovna šola Jožefa Košiča, Vlada pa je obnovi cerkve Janeza Krstnika namenila 6 milijonov forintov. Z 29 milijoni forintov podpore se bodo lahko končala preno-

obnovi cerkve svetega Štefana Hardinga namenila 20 milijonov forintov. Poleg vsega tega pa bo kabinet podprl tudi slovenske civilne organizacije, ki bodo pomoč v višini 12 milijonov forintov lahko porabile za prirejanje mladinskih taborov in družabnih kulturnih programov.

Miklós Soltész je v svoji izjavi označil Slovence kot skupnost, ki ustvarja kulturne vrednote.

25. februar pa je bil obenem spominski dan žrtev komunizma, zato je državni sekretar izpostavil, da so tudi Porabski Slovenci veliko pretrpeli v prejšnjem sistemu. Kot primer je navedel, da so na začetku 50-ih let 20. stoletja mnoge Porabce izselili na Hortobágy, od koder se številni niso vrnili. Opozoril pa je tudi na dolgoletno hermetično zaprtost meje proti matični Sloveniji oziroma takratni Jugoslaviji.

Parlamentarni poslanec volilnega okrožja Zsolt V. Németh je navzočim dejal, da ga je župan Monoštra Gábor Huszár že pred dvema desetletjema opozoril na nevzdržno stanje baročne cerkve. Kakor je povedal, sta kasneje skupaj s slovensko parlamentarno zagovornico Eriko Köleš Kiss pri Vladi dosegla odobritev podpore za obnovo. Dodal je še, da pa lahko pride pri vseh velikih naložbah do nepredvidljivega povišanja stroškov, kar se je zgodilo tudi v primeru monoštrske cerkve. Zato so skupaj z zagovornico in sombotelskim

škofom dr. Jánosom Székelyem pred nekaj tedni naslovili pismo na Vlado, ki je kljub pandemičnim časom odobrila nadaljnjo podporo cerkvi.

Domači župnik Imre Bodorkós je nato orisal dosednji večdesetletni obnovitveni postopek: na začetku tretjega tisočletja so najprej ocedili zunanost in okna cerkve. Dobro desetletje kasneje se je začela notranja prenova, strokovnjaki so najprej končali obnovo prezbiterija in kora. Na začetku leta 2019 so po vsej glavni ladji postavili zidarske odre, v kupoli so do danes že dokončali restauriranje znamenite freske Stefana Dorffmeisterja o monoštrski bitki. Sledi zamenjava klopi in tlakovanje glavne ladje.

Slovenska parlamentarna zagovornica Erika Köleš Kiss je poudarila, da je zgodovina Slovencev na Madžarskem tesno povezana s cistercijani v Monoštru, saj so bili oni tisti, ki so slovensko govorče prebivalstvo naselili na svojih pristavah. Menihi so vedeli, da so Slovenci vztrajni in delavni ljudje, ki bodo pomagali izkrciti neobljudene gozdove v okolici njihovega samostana. Slovenska narodnost še danes velja za skupnost, ki ljubi svojo vero in pokrajino, toda tudi svojo domovino. Zato ohranja, po besedah parlamentarne zagovornice, vsaka vladna podpora Slovincem večstoletno kulturo, katere del so zvestoba, volja in vztrajnost. Pomoč madžarske – in tudi slovenske – vlade naj bi izražala spoštovanje do te skupnosti.

Gostje in novinarji so si nato ogledali notranjost tretje največje baročne cerkve na Madžarskem, kjer je župnik Bodorkós dejal, da bodo obnovo cerkve predvidoma končali v letu dni. V župniji si želijo, da bi »zahodna vrata madžarskega baroka« ponovno posvetili 16. marca 2022, na dan, ko je leta 1779 novo monoštrsko cerkev blagoslovil prvi sombotelski škof János Szily.

(Slika na 1. strani: O obnovi cerkve je govoril župnik Imre Bodorkós, za njim slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss, državni sekretar Miklós Soltész in poslanec Zsolt V. Németh.)

-dm-

sliki: Viktor Orbán, M. Sukič

Pod Srebrnim brejgom ...

... so v nogometi vekše nevuole, kak ji Slovenci na političnem podjumi majo. Velki nogometni klub Maribor se je v veliki krizi najšo. Zaprav, krizi nej videti kraja. Pa nej, ka bi vcejlak dojspadnoli, tau nej. Problem je v tej, ka uni vsigdar najbavški, prvi v ligi škejo biti. Kak je Jugoslavija raznok spadnola, so v tresti lejtaj 15-krat najbavški bili. Leko bi prajli, ka so nekše fejle serijski šampioni. Vsi na taun svejti vejmo, ka nika na veke večno ne trpi, ne živé, tak tó vsikši klub ne more vsikšo leto gnako dober biti. Depa pri Maribori gnako ne brodijo, uni vsikšo leto najbavški škejo biti. Če se tau ne zgodi, že brž krizo razglasijo. Zmjes srejdi sezone se takše tó ma zgoditi. Pa se je zgodilo! Na gesen 2020 se je cejla garnitura vöminila. Odišo je »večni« trener Darko Miljanič, odišo je športni direktor, ranč tak legenda, Zlatko Zahovič. Ja, nejso prvi bili, v Evropi so lagvo obodili pa so glave letele. Pa je velki, inda je med najbavškimi labdo brso, Mauro Camoranesi, k njim za trenera prišo. Nisterni ga eške paunijo, kak je gole pri velkom Juventus davo, za njega je 11 lejt brso, z italijansko reprezentanco je najbavški na svejti biu. Zavole optimizma je bilau, ka tak velki človek k njim pride. Gesen je nikak eške šlau, depa drugi tau sezone so tak lagvo začnili, ka so lagovejšé nej mogli začniti. Pa je, kak vnaugi drugi, Mauro tó odišo, kak je prišo. Na velke se nauvi trener iške, ka mariborsko brsanje labde nazaj na vrejek zdigne.

Bole visko bi sloveski kmetke tó radi prišli. Vej se, kmetijstvo je začnilo vse bole pa bole stagnejrati, kak se je sistem vöminiu, z EU-nom pa eške bole. Ka se je tazapravilo, zdaj aj bi se vöminilo. Depa gda kaj dojzgori, žmetno nazaj se gnako naredi. Mladi se več na zemlej ne vidijo. Zdaj ranč EU šké mlade nazaj k tomi deli pripelati. 10 milijonov evronov de se za mlade slovenske kmete talalo, steri od svoji starišov kmetijo prejkvzemejo. Leko, ka se steri najdejo, depa zanuva do drugi več, največ prslüžili. Tisti, steri na vsikšom stopaji znajo vöskričati: »Pripaavano v Sloveniji!«. Tak škejo, aj se vse kak najbavške ma odati. Depa malo računati trbej. Kmetov vse menje geste, živine ranč tak. Kak je vse tisto, ka uni gučijo, leko slovensko? Sto tau leko tak vözračuna pa povej, ka uni istino gučijo, njemi trbej Nobelovo nagrado dati. Istina pa je, ka lidge vse bole radi domanje majo. Leko do pomalek že vözglasili: »Ananas v Sloveniji pripaavano!« Tě njini lobi je nebeski. Neka lejt nazaj so škei, aj se nauve porcije vönajdejo. Se ji za tiste vözglasi, steri doma svoje grede majo. Po njivom, aj bi njim, bautošom, kvar delali. Vejmo, ka nisterni si doma zavole vsega pripaavajo pa eške kaulak talajo, gda zavole paradajsa, paprike pa vse takšnoga zavole geste. Uni v takši sezoni dosta menje odajo, njive kase ne pogejo telko pejnez, kelko bi uni škei pa tak tadale pa tak naprej. Bautoško lažanje pa njiva paraavnost nikšne granice ne pozna.

Od granic se v tej dnevjav dosta guči. Od korona granice se guči. Una, granica za normalno življenje, se je že preci doj pistila, za toga volo so mlajši leko nazaj v šaule šli, lidge leko znauva po cejloj Sloveniji ojdijo pa eške kaj drugo se znauva leko dela. Čakalo se je, ka se statistika betežni, pokojni, tisti v špitalaj eške bole dojspisti, ka se krčme goroprejo, ka več policajske vöre nede, ka študenti nazaj v viske šaule odidejo, tisti malo mlajši pa v srednje nut sedejo. Depa granica se znauva zdignila. Že se od toga guči, ka na rekreacijaj, na snejgi, skrak maurdja lidge več skrb nemajo, kak bi trbelo. Nesterni že postrašuvajo, kak vse nazaj stane. Zato ka več kak deset lidi ne smej vküper biti, se čuje tau tó, kak glavaške stra od demonstracij majo. Tak so na velke štrajfali ljubljanske taksiste, ka so pred parlamentom demonstrejrali. Tau pa zatoga volo, ka se vsikši tretji den testajrati morajo. So prajli, ka si buse gor vzemejo, v Srbijo odijdejo, tam do se cepiti dali pa de mer. Ja, v Srbiji so zvekšoga že vse lidi cepili. V Sloveniji, tau trno pomalek dé.

Naš Srebrni brej takšo vrstvo v sebi ma, ka človek samo malo na njegvi vrek stane, se njemi sploj nej trbej cepiti, kovid ga nigdar ne zaodi. Samo tau je nevola, ka ministrstvo za zdravdje tau ne da valati.

Miki Roš

Trideset let višegrajskega sodelovanja

Tesno sodelovanje med državami srednjeevropskega območja, vključenega med velesile, oziroma zgladitev sporov med njimi sta od nekdaj predstavljala jasen cilj voditeljev v regiji. V tem smislu moramo razumeti, da se je v kraljevem dvorcu v madžarskem obdonskem mestecu Visegrádu ogrski kralj *Karol Robert* na koncu leta 1335 sestal s poljskim vladarjem *Kazimirjem III.* in češkim kraljem *Ivanom Luksemburškim*. Izid srečanja je bil, da so po razrešitvi spornih vprašanj s skupnimi močmi nastopili proti premoči Dunaja na določenih področjih.

Natanko pred tridesetimi leti je madžarski premier *József Antall* s podobnim namenom v Visegrád povabil češkoslovaškega predsednika *Václava Havla* in njegovega poljskega kolega *Lecha Walenso*. 15. februarja 1991 podpisana »Višegrajska izjava« si je za cilj zadala skupno zastopanje gospodarskih, diplomatskih

in političnih interesov držav, ki so pred kratkim stopile na pot neodvisnosti in demokratizacije.

Razmišljanje v regiji je bilo – kljub začasnim valovanjem – vseskozi usmerjeno proti Zahodu, geografski položaj med velesilami pa je te države vselej silil k iskanju medsebojnega sodelovanja. Od načrta *Lajosa Kossutha* za skupno obdonsko republiko preko avstroslovanskih zamisli Čeha *Františka Palackega* do ponesrečenih poskusov približevanja med obema svetovnima vojnama se je rodilo mnogo pobud – razločenost regije pa je bila zmeraj močnejša od sinergij. Pomislimo le na medsebojne vojne v času *Matiije Korvina*, nasprotujoče si ocene madžarske marčne revolucije, razkosanje Ogrske po prvi svetovni vojni ali deportacije po letu 1945.

Države »višegrajske četverice« (Češka in Slovaška sta se 1. januarja 1993 mirno razšli) pa ob zgodovini, vleščenos-

ti, geopolitičnem položaju in gospodarski nujnosti povezuje tudi zastopanje skupnih interesov v Evropski uniji, v katero so vstopile istočasno, 1. maja 2004. Morda je to slednje po prvih petnajstih letih medsebojnih sporov

spodbudilo pragmatično sodelovanje med partnericami. V zadnjih letih se je to najjasneje odražalo v zavračanju vrhovnih kandidatov na čelo evropskih institucij ali obveznih kvot za porazdelitev prebžnikov oziroma v prizadevanju za bolj federalistično Evropo. Znotraj višegrajske četverice neradi odpirajo občutljiva vprašanja o odnosih z Rusijo, moč skupine držav pa se kaže tudi v tem, da je nemška kanclerka *Angela Merkel* z njeni predstavniki večkrat ločeno usklajevala.

Vsaka sodelujoča stran pa nekoliko drugače razume pojem Srednje Evrope. Medtem ko je v središču zunanjepolitičnega razmišljanja Madžarske jedro, ki bolj ali manj ustreza današnji višegrajski četverici, Poljaki k regiji prištevajo še območje Baltika in Balkana (Slovenija je bila najbližje pristopu

k četverici na sredini 90-ih let prejšnjega stoletja). Ožje razumevanje Srednje Evrope torej obsega regijo, ki se je v srednjem veku priključila k zahodnemu krščanstvu in kulturnemu krogu. Širši pojem pa zajema območje med nemškim in ruskim svetom, oziroma med Baltskim, Jadranskim in Črnim morjem (tako ga razumejo tudi ZDA). Da med alternativami niti ne govorimo o »slavkovskem trikotniku« (pobudi o sodelovanju Avstrije, Češke in Slovaške) ali atlantični osi Poljska-Romunija. Negativne in pozitivne izkušnje preteklih treh desetletij potrjujejo, da ima sodelovanje mesto pod soncem, saj na vrhovih Evropske unije pred vsako pomembnejšo odločitvijo že vnaprej računajo na skupno nastopanje višegrajske četverice. Le-to pa naj ne bi bilo uperjeno proti Evropski uniji, temveč prispevalo k približevanju nekdanj zapostavljene regije k osrčju zveze.

-dm-

Fenomen Avgust Demšar

Leta 2007 je roman *Olje na balkonu* – Prvi primer inšpektorja Vrenka vöprišo. Že prve dneve se je vidlo, ka de se knjiga na veliko štešla. Tisti, ka radi kriminalke majo, kuman so že čakali, ka drugo knigo v roke vzemejo. Že za eno leto so jo meli, Retrospektiva – Drugi primer inšpektorja Vrenka se zové. Obadve je Avgust Demšar napiso. Bole so lidge iskali, sto je tau, ka takše knige piše, stere se prejk nauči odajo, nejso vönajšli, sto je té gospaud Demšar. Tak se je pomalik že vedlo, ka nekaj tau pod psevdonomim (álnév) piše. Depa sto je tau, kak se za istino zové? Vse je že skur tak zapleteno gratalo, kak so njegve kriminalke. Človek pa je nauve pa nauve knige piso. Pomalek je dun vöprišlo, ka je rejsan psevdonomim, pod sterin Tomaž Zupančič živé. Tak zdaj vsi lubitelji dobre knjige vejmo, ka se je naraudo 1962. leta v Maribori, tam tö živé pa dela. Depa pisanje knjig je nej njegvo prejnje delo. Zupančič je profesor, docent na Pedagoški fakulteti Univerze v Maribori.

Demšarove trno popularne knjige so same zvale, aj iz nji eške kaj drugo vöpride. Tak so na TV Slovenija napravli serijo Primeri inšpektorja

Avgust Demšar (Tomaž Zupančič)

Vrenka. Ta serija je tö trno popularna gratala. Inšpetora Vrenka špila Dario Varga, narojeni v Murski Soboti. Vrenko je nej kakši takši inšpektor, ka smo ji že leko vidli. Demšar pri pisanji tö

velko pasko ma, ka bi nej kaj kopejro, spadno v klišeje. Vrenkova nespunjena pa znauva spunjena lübezen, nekšen čüden mer, ka ga v sebi nosi, glava pa cejli čas dela. Takšen je gé. Vse pa se godi v Maribori. Sploj je zdaj trend, ka se vö iz Ljubljane vse takše seli, preveč vsega je samo tam bilau napravleno.

Avgust Demšar pa tadale piše. Kak bi se sploj ne vedo dojaviti. Od prve knjige 2007 pa do toga leta je enajst romanov vödao. Ma pa trno rad adrenalin, je alpinist pa eške kaj. Tau ga je lani skur življenja koštalo. Depa energije njemi ne sfali, nej za delo pa nej za kakše druge misterije. Že se guči, ka eške kakše druge knjige je pod psevdonomim napiso. V intervjuji za novine Delo ga je novinar pito, če bi za roman, ka eške vöpride, si kakše drugo menje vözbrodo. Nazaj je nakak tak povedo: »Ne razmej vas najbaukše. Avgust Demšar je nej samo eno moje menje.«

Majster vej, ka guči, njegvi misterij eške bole raste.

Miki Roš
Foto: svetovni splet

PREKMURJE

Šaularge

Več kak štiri mesece je trpelo, ka so preminauči pondejlek vsi mlajši, steri odijo v slovenske osnovne šaule, prišli nazaj v šolske zidine. V vzhodnom tali Slovenije se je tau zgauldilo en keden sledkar kak v zahodnom, vej pa so šaularge med 15. in 21. februarom meli zimske počitnice, za njimi pa so jih preminauči keden meli ške tisti z zahodnoga tala rosaga. Brodim, ka so bili šaularge trno veseli, gda so v živo vküperprišli s svojimi sošolci, pa tudi s škoni ki in lerancami, steri se morejo zdaj gnauk na keden testejrati, ka se te zna, što je okuženi z nauvim koronavirusom in što nej, pauleg toga morejo vseposedi na šauli furt nositi zaščitne maske. Šaularge so v učilnici leko brez mask, morejo pa jih meti te, gda deo do nje. Tam gé se včijo, majo po nauvom malico, pa tudi obed morejo šaule organizirati tak, ka ne pride do mešanja mlajšev iz različnih razredov. Podukšano bivanje (napközti) je organizirano za mlajše iz prvih treh razredov, stariše četrtošolcov in petošolcov pasopauzvali, najvčasi pzgotovlenom pouki mlajši deo domau. Veseli so bili tudi dijaki zaključnih letnikov srednješolskoga izobraževanja in ške tisti, steri so vključeni v programe nižjoga poklicnoga izobraževanja, vej pa so tudi oni leko prišli nazaj v šaulo, tak ka se jim nej trbej več šaulivati na daljavo. Svoje dveri so gorodprle tudi delavnice, v sterih majo tej srednješolci praktični pouk.

Deca, stariške in vsi drugi, steri so povezani s šolstvom, zdaj samo vüpaajo, ka de tak tudi ostalo. Istina gé, ka je v Sloveniji ške furt dosta takših, steri se okužijo z nauvim koronavirusom, in če de situacija lagovejša, se leko pa zgodi, ka do šaule zaprle svoje dveri.

Silva Eöry

Jasmina Lebar – iz Törnišča na Goričko

BUMERANG SREČE

Bumerang sreče je ime društva, v sterom so se pred lejt povezale mlade prostovoljke (önkéntesek). Tau se je zgauldilo po tistom, ka so na Goričkom organizirale en tabor za

Mlada družina: Jasmina, Tine in Boštjan

tiste mlajše, steri gorrastejo v takši držinaj, gé nemajo dosta penez in si ne morejo dosta privauščiti.

Istina je tau gé, ka je društvo na noge postavilo šest mladih dekeu, stere so prva vküper delale v deteči igralnici v enom od so-boških bautoških centrov in so zatau dobro znale, kak trbej paziti na deco: »Tak smo si te pre-mišlavale, ka bi bilau lepau, če tau svoje znanje ponücamo in napravimo en tabor za mlajše, gnauk vleti na Goričkom, vej pa se v Soboti in okauli nje vseeno dosta vsega godi, pa majo več programov kak na Goričkom,« je raztolmačila sogovornica, stera si je tudi vözbrodila ime Bumerang sreče: »Prva smo iskali samo ime za naš poletni tabor. Bilau je več predlogov, najbolje pa se je te vsem povidlo ime, steroga sam rejsan ges predlagala. Bumerang je neka takšoga, ka dé v obeh strani, ka neka daš pa neka dobiš nazaj. Mi smo steli mlajšom ponüditi aktivnosti, njihovo srečo pa smo te daubili nazaj, spoj

po tistom, gda smo vidli, kak so bili trnok veseli.« In zavolo toga, ka se je tabor tak pršiko, so prostovoljke daubile volau, ka bi delale ške naprej. Društvo Bumerang sreče, steroga dukše ime je Društvo za aktivno preživljanje prostega časa in razvoj, je bilau ustanovljeno leta 2013 in delüvle v občini Gornji Petrovci. »Radi delamo za deco in smo veseli, če so tudi oni veseli. Zdaj v zadnji lejtaj je bilau mogauče malo menje dogodkov, vej pa smo vsi v društvu prostovoljci, pauleg toga pa se v glavnom financejramo z donacijami,

tak ka pošilamo prošnje občinam in firmam. Morem pa povedati, ka smo prostovoljci s cejloga Prekmurja, zatau mamo včasi kakše probleme, kak vküper priti. Sploj v zadnjom cajti zavolo epidemije naše delo bole žmetno organiziramo. Tak smo lani nej mogli pripraviti tabora. Vseeno se mantramo, ka bi po svojih zmožnostih tudi zdaj pripravili in ponüdili deci kakšen fajni dogodek, če nej ovak bar prej interneta,« je ške povedala Jasmina, steroj je Bumerang sreče prineso tudi njeno osebno srečo, vej pa je na Goričkom najšla svojo lübezen, Boštjana, steri je tudi kriv, ka se je ta mlada Varašanka (tak v Prekmurji pravimo ženskam, stere so doma iz Törnišča) preselila v Gornje Petrovce.

»Ges sam bila furt ponosna na tau, ka sam v Törnišči gorrasla. Ške gnesden sam prava Varašanka, čiglij zdaj živem na Goričkom. Morem priznati, ka sam odišla z žmetnim srcom, ali žitek pač prinese svoje,« je ške povedala Jasmina

Lebar, stera se rada spominja svoje mladosti, gda je z drugimi mlajšami, sploj s tistimi iz svoje vilice, dosta vsega naštimavala: »Najmenje deset iz naše vilice nas je šlo vküper v šaulo, pa tudi domau. Po tistom, ka smo se doma nageli, smo pa prišli vküper in smo se špilali ali pa smo se s piciklinami vozili po vesnici. Z deklinami smo se pogučavele v knjižni slovenščini ali pa po angleško, pa smo se delale, ka smo od nindri indri prišle. Špilali smo se z blatom, za kukorčnjakom-

usmerja lidi, jin povej, kama se naj obrnejo. Lejko dela na socialnom področji, v šolstvi, v vrtcaj, domauvaj za starejše, se pravi najbolje tam, gé je dosta stikov z lidmi.«

Zavolo toga ka je gnesden mladim lidam žmetno službo najti, se je v cajti svoje brezposelnosti začnila spravlati s tem, ka je kombinejrala ročno delo in recikliranje. Pod imenom Sminčjeans je do leta 2017, v glavnom iz starih kavbojk (farmernadrág), redila in na senjaj odavala unikatne turbe, zapest-

Tabor za mlade so meli že tudi v zimskom cajti; Jasmina Lebar je na pravi strani, s čarno aubo na glavi

smo meli künjo. Rejsan so tau lejpi spomini. V šauli pa sam najrajši mela slovenski gezik, naravoslovne predmete, likovni pouk in tudi šport,« je ške cujdala sogovornica, stera se je po zgotovljeni osnovni šauli vpisala na srednjo ekonomsko šaulo v Murski Soboti: »Šaulo sam zgotovila, čiglij mi je vmejs te že malo žau bilau, ka sam se nej vpisala na vzgojiteljsko šaulo. Ali tau je tak, gda si ške mladi, ne vejš točno, kakšno delo ti sploj odgovarja, v kom si dober in ka bi rad delo.« In po tistom se je šaulivala ške naprej. Na Ljudski univerzi v Murski Soboti so meli en program, steri se zove organizator socialne mreže. Té študij je organizirala fakulteta Doba iz Maribora. Na moje pitanje, kakšno delo naj bi delo tisti, steri zgotovi té študij, Jasmina pove: »Takši človek je leko koordinatorski med različnimi organizacijami. On je tisti, steri

nice, broške, förtokke in podobne reči: »Po tistom, ka sam dobila dejte, sin Tine je zdaj star tri leta, za tau nemam več cajta. Vüpa pa, ka pa pride cajti tudi za takše delo.«

Mlada družina, stera zdaj žive v stanovanjskom bloki, se že veseli, ka de se na sprtoletje preselila v ram. »Oba s partnerom sva furt živela v ramaj, pa sva toga bole vajeniva. Radiva mava naravo in furt kaj delava zvüna. Ge sam najrajši v raužaj,« je ške povedala rokerka po düši, stera je glij lani planerala, ka de šla na dva ali tri koncerte, vej pa jo takša muzika fejš sprošča, ali, znamo zavolo koga, so njeni plani spadnoli v vodau. Zatau vüpa, ka ške letos bau prilika, ka de leko šla na kakšen dober koncert rokove muzike.

(Kejp na 1. strani: Jasmina na tabori, steroga je organizirala Bumerang sreče.)

Silva Eöry

Kovačeva domačija v Nedelici

S SLAMO KRITA CIMPRAČA JE BILA ZGRAJENA PRED VEČ KOT STOLETJEM

V naselju Nedelica stoji s slamo krita cimprana hiša z gospodarskim poslopjem, v kateri je muzejska zbirka starih predmetov. Lastnika Vesna in Štefan Kovač sta jo obnovila tako, da je takšna, kot je bila pred stoletjem in več. Najbolj množično obiskana je že več kot dve desetletji domačija poleti,

Kovačevo domačijo so obnovili tako, da je takšna, kot je bila pred stoletjem in več

ko organizirajo dneve odprtih vrat s kulturno prireditvijo in pogostitvijo obiskovalcev s prekmurskim bogračem, od pomladi do jeseni pa organizirajo tudi različne etnološke dogodke, pravi Štefan Kovač. Lani se je prvič zgodilo, da zaradi pandemije dnevov odprtih vrat in etnoloških prireditev ni bilo: »Zgradbe, v kateri so bivali moji predniki, nisva obnovila, da

Štefan Kovač predstavlja domačijo obiskovalcem

bi bila to le prekmurska hiša z muzejsko zbirko za ogled, ampak, da bi bila hiša z gospodarskim poslopjem in dvoriščem dejansko prostor druženja. Domačijo si prizadevata čim bolj vključiti v življenje vasi in občine, da je na voljo obiskovalcem in da ob pogledu na njo starejši ljudje obujajo prijetne spomine, mladi pa spoznavajo, kako so živeli njihovi predniki.« Pri organizaciji dogodkov na domačiji jima pomagajo sosede in drugi krajanji ter občina Turnišče in društva iz občine. Štefanov oče, narodni heroj Štefan Kovač Marko, je padel v drugi svetovni vojni, ko je bil on star šest let. Od takrat sta z mamo živela v Ljubljani, v hišo, v kateri je živela njegova babica, pa sta se vedno rada vračala, tako kot tudi drugi člani družine. Štefan Kovač dodaja, da sta veliko dela pri obnovi cimprane hiše z ženo opravila sama: »Obnovili smo tudi gospodarsko poslopje, le da smo tega nekoliko preuredili, in sicer tako, da so tam, kjer je bilo nekoč shranjeno seno, sedaj prostori za prenočitev z desetimi ležišči. Veliko predmetov iz muzejske zbirke smo restavrirali na restavratskih delavnicah pod mentorstvom strokovnjakov.« Lončarske izdelke in kmečko orodje so razstavili v nekdanjem hlevu. (Slika na 1. strani: Ob dnevih odprtih vrat organizirajo prireditev s kulturnim programom in kuhanjem prekmurskega bograča.)

Jože Gabor

ZAGOVORNICA ZA VIDNO DVOJEZIČNOST

Slovenska zagovornica Erika Köles Kiss je zaradi pospeševanja vidne dvojezičnosti v Porabju 22. februarja obiskala Ministrstvo za inovacije in tehnologijo, kjer je imela pogovore s Tiborjem Fellerjem, vodjo glavnega oddelka za infrastrukturo javnih cest. Pogovarjala sta se o namestitvi dvojezične (slovensko-madžarske) cestne signalizacije (smerokazov) in krajevnih napisov v Porabju. Razpravljala sta tudi o nujnosti obnove cestnih odsekov Monošter-Gornji Senik in Monošter-Števanovci. V zvezi z obnovo sta se dogovorila za nadaljnje aktivnosti.

F. Sütő

NOVA KMETIJSKO- GOZDARSKA MEHANIZACIJA V ANDOVCIH

25. februarja so pred Čajnico v Andovcih svojemu namenu slavnostno predali kmetijsko-gozdarske stroje, ki jih je nabavila lokalna samouprava s pomočjo uspešnega natečaja v Programu madžarskih vasi. V vrednosti 13 milijonov forintov si je najmanjša porabska vas pridobila traktor znamke Belarus z zabojem za tovorjenje drv, 18-tonske cepilnik lesa, krožno žago z nihalno ročico, Kemperjevo kosilnico, kosilnico za brežine oziroma priključek za pluzenje snega. Na dogodku je parlamentarni poslanec volilnega okrožja Zsolt V. Németh dejal, da si prizadeva tudi za odprtje trgovin v majhnih naseljih, skupaj s slovensko parlamentarno zagovornico Eriko Köles Kiss pa se zavzemata za obnovo ceste Monošter-Števanovci. Župan vasi Attila Simon-Nagy je dodal, da bo z novimi stroji upravljal za to usposobljen domačin, trudili pa se bodo, da bi ob javnih površinah pomagali urejati okolico tudi starejšim vaščanom.

-dm-

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Vsigdar več smetja

Človek si ranč ne vej predstavljati, ka bi bilau, če bi vnaugo smetja, ka se od dneva do dneva nabere, nej pobirali pa odpelali. Človek še etak večkrat vidi po goščaj pa pri pošitji tazlūčano smetje. Če bi nej pobirali pa vozili smetje, te bi za par mejescev do pojasa v smetkaj odli. Gnesden se sploy dosta smetja nabira, nej čūda, vej pa vse, ka kūpimo, je v plastiko spakirano. Prvin je tauga dosta menje bilau, v bauto smo s turbov odli, glaže smo pa menjavali, lavor se je iz pleja redo. Depa tau tō istina, ka te so smetje v grabo pa v mlako nosili, drūgo so pa zažgali. Zdaj se smetje pobira pa tavozi, depa samo tak, če se v koš liči, če nej, te ostane doma pri rami. Ranč tak se ne odpela tisto smetje tō nej, ka vō iz koša spadne zato, ka je fejst puno naklajen. Par kednauv nazaj je s tauga velka nevo-la gratala v Somboteli, gda so en video posnetek naredli, kak avto, steri smetje pobira, nej odpelo tisto smetje, ka je vō iz kontenera ali iz posaude za smetje spadnilo. Lūstvo se je fejst bunilo, več pisem je šlau k firmi, kakšno delo je tau, ka tam njajo smetje, ka potistim veter ta pa nazaj nosi po varaši. Firma SZOVA je potejm edno pismo napisala, gde tapovej, ka za tisto smetje ka vō iz kontenera ali iz posaude za smetje spadne, so oni nej odgovorni. Oni, če bi steli, bi nej meli telko časa, ka bi tau smetje leko vkūppobrali. Kak pravijo, v pogodbi je konkretno dolanapisano, ka v koš samo telko smetja se leko sklade, aj se vrnjica leko dolazapre. Drūgo pa tau, ka vsikši samo telko plača, kelko kubikov velka je tista posauda, gde smetje ma notri. Gda se že kontener ali posauda ne moreta dolazaprejtī, te je že več smetja v posaudi, kak oni tau v pogodbi majo. Tau pomeni, ka tisto že firma za šenki mora odpelati. Ena rešitev je, pišejo na konci pisma, če je mala posauda za smetje, te vekšo trbej naraučiti.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Janez Poklukar je novi minister za zdravje

Državni zbor (DZ) je s 50 glasovi za in 31 proti podprl imenovanje Janeza Poklukarja za ministra za zdravje. Podprli so ga v SDS, SMC, NSi, SNS, pa tudi poslanci narodnih skupnosti in večina poslanske skupine DeSUS. 42-letni zdravnik je postal 18. minister za zdravje doslej in tretji v tej vladi. V nagovoru po imenovanju in zaprisegi je novi minister za zdravje ponovil, da bi bil raje v ambulantni, a verjame, da lahko na mestu ministra naredi več za zdravje ljudi.

Premier Janez Janša je ob začetku seje DZ, na kateri so Poklukarja na koncu potrdili za novega ministra za zdravje, izpostavil njegove dosedanje poklicne uspehe. Kot je dejal, je s svojim dosedanjim delom postavil visoke standarde in izkazal odlične vodstvene kompetence. Izvrsten poznavalec slovenskega zdravstvenega sistema je od avgusta 2019 vodil največjo zdravstveno ustanovo v državi, Univerzitetni klinični center Ljubljana. Soočil se je z zahtevnim finančnim položajem te bolnišnice in s sanacijskimi postopki, ki jih je vzel kot izziv, je povedal Janša. Tem izzivom se je pridružil novi – epidemija covid-19.

Poklukar je že v predstavitvi svoje vizije zdravstva pred parlamentarnim odborom poudaril, da je cilj univerzalno, široko dostopno javno zdravstvo. Izpostavil je potrebo po krepitvi primarne zdravstvene ravni, zlasti dela zdravstvenih domov, ter jasni ločitvi dela v javnem in zasebnem zdravstvu. Za zdravstvo je po njegovih besedah treba nameniti več denarja, vire financiranja pa razpršiti.

42-letni zdravnik internist je položaj zdravstvenega ministra zasedel dobro leto pred rednimi parlamentarnimi volitvami. Vlada je iskala novega ministra za zdravje, potem ko je Tomaž Gantar odstopil s tega mesta konec lanskega leta po izstopu DeSUS iz koalicije. V vmesnem času je ministrstvo vodil predsednik vlade Janez Janša.

Erični slovenski športniki (11.)

Peter Prevc

Skijarski skakalec Peter Prevc je tau ene najbolj priljubljenih slovenskih držin, v steri se pauleg njega ške dva brata (Cene in Domen), v zadnjon cajti pa tudi sestra, 15-letna Nika, spravljajo s tem, v Sloveniji trnok popularnim športom. Edino najmlajša sestra Ema, stera je 17 lejt mlajša od 28-letnoga Petra, se ne spravla s tem športom.

Padalo je bilou pri Prevcovih mlajšaj eno najbolj priljubljenih špil

Oča Božidar Prevc, steri je gnesden uspešen podjetnik, vej pa ma dvej bauti s pohoštvo, je doma iz Dražgoš, gé je trenejro skijarski tek. Skijanji je bila v svojih detečih lejtaj predana tudi njegva žena Julijana, po poklici knjižničarka, zaposlena v srednji šauli v Kranji. Gda so bili deca ške mlajši, so Prevčevi prva živeli v maminon rojstnon kraji, pri Sv. Tomaži nad Praprotnim, sledkar

Na olimpijskij igraj v Sočiji je Peter Prevc osvojo dvej medalji

v Dražgošaj, po tistom pa so se preselili v Dolenjo ves v občini Železniki na Gorenjskom. In tū je na malojsk skakalnici, stera se zove Bregarca, prvi iz držine Prevc začno skakati oča Božidar, steri je gnesden mednarodni skijarski birauv. Čiglij je svoje dece nej silo v té šport, so se eden za drugim začnili spravlati z njim. Skakalna paut Petra Prevca se je začnila pri njegovij devetij lejtaj. Tūdi on je svoje prve skoke napravo na skakalnici Bregarca, stera je samo par stopajov vkraj od njihovoga rama. Leta 2002 ga je oča vpiso v klub SK Triglav Kranj. Na tekmi svetovnoga pokala je prvo paut nastopo leta 2009 v Lillehammeri na Norveškom. Gda je januara 2010 na mladinskom svetovnom prvenstvu daubo svojo prvo medaljo, in tau srebrno, se je že kazalo ka je veliko slovensko skakalno vūpanje. Tistoga leta je na svojih prvih olimpijskij igraj, stera so bile v Vancouvri, ške nej prišo do olimpijske medalje, je pa zatau štiri lejta sledkar v rusoškom Sočiji daubo dvej

Mednarodna razstava Pannonia Reflections

V razstavnih prostorih lendavskega gradu so odprli sedmo mednarodno fotografsko razstavo z naslovom Pannonia

Davor Dolenčič pa je pojasnil: »Razstavo smo organizirali pod pokroviteljstvom in v skladu s pravili Mednarodne

Med nagrajenimi in razstavljenimi je tudi fotografija slovenskega fotografa Mateja Peljhana z naslovom Playground

Reflections (Panonske refleksije). Razstavo je predstavil Vasja Doberlet, predsednik tričlanske komisije, ki je ocenjevala fotografije, ki so prispele na natečaj, spregovorila pa sta tudi predstavnika organizatorjev, predsednik Fotografskega društva Pannonia Davor Dolenčič in direktor Galerije-Muzeja Lendava Dubravko Baumgartner. Komisija je izbirala med 6088 fotografijami, ki jih je na natečaj poslalo 393 avtorjev iz 62 držav. Na ogled je najbolje ocenjena 101 fotografija 83 avtorjev iz 29 držav.

»Vesel sem, da je Galerija-Muzej Lendava del te zgodbe in da lahko javnosti na našem gradu predstavimo zelo kakovostne fotografije,« je povedal Dubravko Baumgartner,

zveze za fotografsko umetnost FIAP, Fotografske zveze Slovenije in Fotografske zveze Združenih držav Amerike. Lani avgusta smo sedmo leto zapored objavili razpis za natečaj, fotografije pa smo sprejemali do začetka decembra. Te je ocenjevala tričlanska mednarodna komisija priznanih fotografov: Raša Milojević iz Srbije ter Vasja Doberlet in Janez Kramar iz Slovenije. Po besedah predsednika ocenjevalne komisije Vasje Doberleta so dobili »res izredne fotografije, tako, da se ob pogledu nanje moraš ustaviti in se zamisliti«. Veliko fotografij opozarja tudi na težke razmere v svetu, ki so nastale zaradi pandemije.

Jože Gabor

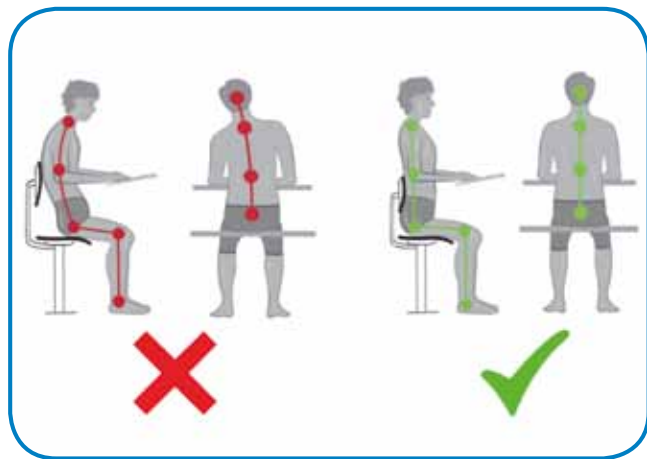
medalji. Drugi je biu na velki skakalnici, tretji pa na mali. Peter Prevc se je po več lejtaj šampionskoga skakanja, stero nje mi je pauleg dvej olimpijskij medalj prineslo ške pet medalj na svetovnih prvenstvih, naslov svetovnoga prvaka v poletaj, leta 2016 naslov skupnoga zmagovalca v svetovnom pokali, pauleg toga pa ške male globuse za najbavkušoga v poletaj, in tau v lejtaj 2014, 2015 in 2016, mogo sprijazniti s slabšimi rezultati. Za tau so bile krive tudi poškodbe. V zadnjom cajti so njegvi rezultati pa bauški, tak ka ljubitelji skijanja vūpajo, ka je štirikratni najbavkši športnik Slovenije ške nej pravo zadnje rejči. Če je v zadnji lejtaj v športi nej meu dosta prilike za veseldje, pa jo je meu bar v osebnom življenji, vej pa njemi je njegva partnerka Mina Lavtižar leta 2018 rodila sina Ludvika.

*Silva Eöry
Kejpi; internet*

Starejše že vse boli -1

OSTEOARTRITIS PA OSTEOPOROZA

Betegi gibal (mozgásszervi betegségek) so tisti betegi, steri so povezani z mišicami, sklepi (izület) pa s čontami. Kak starejši gratujemo, se ništerne funkcije naši organov pokvarijo; tau vpliva na naša gibala (rauke, nauge, križ itd.) tō. Kak starejši gratamo, se vse menje gibamo, delo, ka smo ga cejlo življenje opravljali, tō napravi svoje, zatot nas dostakrat bolijo rokē, nogē ali pa tak čütimo, ka smo vse trdi.

Pri tisti lidaj, steri sedečki delajo, je trno pomembno, kakšen stolec majo pa kak sedijo

V mladi lejtaj smo dosta mogli delati. Nej se je štelō, če je malo dež ūšo, ka je trava mokra gratala, blato bilau ali mrzlo, gda smo v lesej drva sejkali. Preforsirali smo se, nejsmo pazili na zdravje, niške je nej brodo, ka de nam tau na stara lejta škaudilo.

Leko povejmo, ka so betegi kak reuma, osteoartritis (porckopás) pa osteoporoza (csontritkulás) že ljudski betegi na Vogrskom. Osteoartritis nam grata največkrat v kolenaj pa kolkaj (csípő). Tau je trno velka boležen, bolečina, stera nam ne pisti, ka bi se normalno gibali. Tanačivajo nam, naj zdravo živimo, naj se dosta gibamo pa nejmamo plus kile na sebi. Če mamo vužgano (vnetje), trbej počivati pa obkladke gordjasti pa z mazilom namazati. Če ne minē, aj nas vidi doktor, steri nam da tablete prauti vnetji pa nas leko pošle na fizioterapijo. Fizioterapija nam s tem, ka je bauksa prekrvatitev, pomaga pri tejm, ka včuna bolezen. Fizioterapevt nas navči, kakšne vaje (gyakorlat) naj delamo pa te leko ponavljamo doma tō. Če vse tau nika ne pomaga, če bolečina ne minē, te samo operacija pomaga. Istina, ka dosta trbej čakati na operacijo, dapa mujs je titi, če več drugo ne vala.

Ženske po menopavzi dostakrat dobijo osteoporozo. Tau je ena tija „epidemija“, čonte vse bole rejdke, porozne gratajo, dostakrat samo te vpamet vzemejo, gda se nam kakšna čonta stere. Prauti taumi betegi mi sami tō dosta leko napravimo. Nej slobaudno kaditi, dosta alkohola piti pa nej gazirane (szénsavas) pijače. Več se moramo gibati, šetati na sunci. Takšo hrano gejmō, v steroj je dosti kalcija pa vitamina D. Dosta kalcija majo špinača, gra, oreji pa mak. Gestejo taše mineralne vodē tō, v steraj je dosta kalcija. (Znano je, ka vitamin D poveča absorpcijo kalcija.) Gejmō več sira, mlejka pa rib.

Priporočajo, ka bi bar vsakšo tretjo leto šli na vižgalivanje zavolo osteoporoze. Če mamo samo malo osteoporoze, si leko pomagamo s kalcijom, vitaminom D pa s takšo hrano, kak sem pisala. Pa ne pozabimo, dosta se moramo gibati!

Če je stanje že ūše, te vrastvo dobimo. Pazimo na svoje čonte! Vidi-mo, kak naleki spadnejo starejši lidgē pa si rokē ali nogē sterejo. Pri starejši je tau nevarno. Čonte že žmetno vkūprzastejo, dostafart je takša poškodba, ka ostane do konca žitka.

*(Se nadaljuje.)
Margit Čuk*

»Kusta repa, dugi len ...«

Na Dvojezični osnovni šoli in v vrtcu Števanovci smo imeli v torek, 16. februarja, pustovanje. Dopoldne so se najmlajši v vrtcu našemili, recitirali so, peli in

tev ustnih (zaščitnih) mask. Žirija se je odločila takole: 1. mesto je osvojila Sandra Dončec, 2. mesto: Melisa Šaš in Žofija Sajer, 3. mesto: Vanessa Győrfi, Gabri-

Našemljeni števanovski učenci in učitelji

zablesali. Škoda, da so odganjali zimo brez staršev. Vzgojiteljice so naredile kratke video posnetke in poslale staršem, kako so se veselili.

Na šoli je bil pust malo drugačen kot lani. V nižjih razredih so se že pred tedni pripravljali na ta dan. Naredili so kurente in različne maske. Dijaška samouprava je pripravila razpis in prijavnico, da lahko učenci naredijo različne maske, šeme, naj se našemijo in pošljejo slike po elektronski pošti. Žirija je maske ocenjevala po kategorijah. Važno je bilo, da so si sami naredili maske in šeme. Učenci so poslali 22 slik. Med njimi so bile zelo kreativne, lepe, in tudi grde maske. Najboljše maske po izboru žirije so bile nagrajene, in sicer: 3. mesto sta dosegla Skutov Rudi in mumija, 2. mesto so dosegli: muha, rožica in polip, 1. mesto je osvojila črnka. Posebno nagrado so dobili: rešievalec Pál Győrfi, čarobna kocka in poskusni balon.

Imeli smo tudi razpis za okra-

ella Győrfi in Jazmin Turnhauser. Posebno nagrado je dobila Timea Turnhauser.

Tako so učenke s pomočjo odraslih pripravljale krofe

Dopoldne smo v prostorih župnišča s pomočjo Marjane Fodor in Diane Kosar pekli krofe in flancate, pomagali so učenci 7. razreda. Bili so tako okusni, da smo vse pojedli, nekaj smo jih odstopili tudi malčkom v vrtcu. Dopoldne smo imeli tudi povorko v maskah do vrtca in nazaj. Naše pustovanje je bilo zelo zanimivo in veselo, kljub temu da smo se zaradi epidemije morali držati določenih omejitev.

Agica Holec, ravnateljica

... DO MADŽARSKE

Brezplačno v jasli

Ministrica brez listnice, odgovorna za družine in držinsko politiko, Katalin Novák je na svoji facebook strani najavila, da bodo za družine s tremi ali več otroki jasli brezplačne. Otroci iz takih družin bodo dobili v jaslih brezplačno tudi hrano. Tako bodo starši mesečno na enega otroka privarčevali od 10 do 17 tisoč forintov. Izpostavila je, da je v svetu redka praksa, da bi družinam pomagali z brezplačnimi jaslmi. To pomaga tudi pri zaposlovanju staršev. Prav zato si vlada prizadeva za več mest v jaslih in za boljše plače zaposlenih v njih. Novica resorja je tudi ta, da je že 20 tisoč družin kupilo družinske avte z državno pomočjo. Država da 2,5 milijona forintov nepovratne podpore družinam s tremi ali več otroki za nakup avta z najmanj sedmimi sedeži. Na razpis se je prijavilo kakih 30 tisoč družin, 20 tisoč jih je že dobilo podporo. Ostali naj bi jo dobili do konca leta 2022.

*Izrael tudi Madžarski podari
5000 odmerkov cepiva*

Izrael bo – kot diplomatsko gesto – predal 15-im državam, ki so ga prosile za pomoč, 100 tisoč odmerkov cepiva. Cepivo Moderne bo dobila tudi Madžarska, in sicer 5000 odmerkov. Med ostalimi državami so med drugim Italija, Češka, Honduras in Gvatemala oziroma nekatere afriške države. O tem je odločil izraelski premier Benjamin Netanjahu brez usklajevanja s svojimi ministri. Nekateri se z njegovo odločitvijo seveda niso strinjali. Minister za obrambo Beni Ganz je na twitterju zapisal, da Netanjahu trguje brez obveze obračuna s cepivom izraelskih državljanov, ki so ga plačali s svojimi davki. Obnaša se kot če bi vodil kraljestvo in ne demokratično državo. Tak korak potrebuje usklajevanje, upravičijo ga lahko le varnostni, diplomatski ali zdravstveni razlogi. Dokazila zanje bi moral premier predložiti javnosti, je zapisal član koalicijske stranke.

S kozdijm mlejkom so me gorzranili

Micka Ropoš na Gorenjom Seniki živejo, z njimi sta dve hčeri pa vnuk. Vsigdar koradžna, dobre volé ženska so, proto tomi, ka v cejlom življenji so dosta delali pa trpeli. Cejke so tō pleli, nej malo, dosta, s tejm so si malo pejnaz prislūžili. Ranč je podnek biu, gda sem prej pra staupo, na stauli so meli velki pisker žrdjave župe pa štiri talejrov. Na, zdaj sem vejn lagvoga reda prišo, sem mislo, zdaj gvūšno, ka niške nede se z menov pogučavo. Depa nej tak bilau, gda

sem tetici Micki pravo, zaka sem prišo, hčeri so včasini vōdali, aj poiške keje.

- *Micka néni, vi nejmate tašoga kejpā, gda ste mali bili; najprvi kejp, ka smo ga najšli od vas, je tisti, gda ste se ženili.*

»Ge nemam tašoga kejpā, zato ka te so nej tak slikali kak zdaj, nej od prvoga pre-

»Tau je tū pri nas doma dolavzeto, mūva z možaum sva se leta 1959 augustuša

Micka Ropoš so sigdar koradžna ženska bili

ženila, zato je tak velka trava kaulak nas.«

- *Kak tau, vej pa prvin so se zvekšoga vsigdar v zimi zdavali?*

»Ne vej, ge sem že tō misli la na tau, depa ne vej, zaka sva se tašoga ipa ženila.«

- *Vi ste bili od tauga rama?*

»Nej, ge sem z Janezovoga brga bila, tam od Maklauši-

nej bila taša blata kak pri nas doma.«

- *Mate eden taši kejp, gde ste vsi vkūper dolavzeti, cejla familija.*

»Nej je cejla familija, mūva z možaum, dva sina pa Marika, najmenše hčeri Eržike te še nej bilau. Te kejp se je te redo, gda je Marika bila pri prvom prečiščavanji. Če dobro pogledneš, ge sem svoj zdavanski gvant mejla na sebi, tau je doma pred ižov bilau dolavzeto. Prvin tašo nej bilau, ka bi kama šli, nika so malo kūnapelali za domanje pa gotovo. Moj zdavanski gvant še gnesden nin na paudi visi, zdaj je že več kak šestdeset lejt star.«

- *Sto je ta tetica, v krili z malo dekličinov?*

»Tau je moja tašča pa moja dekla Marika, v rokej z edno malo babov za špilo. Ona je dostakrat skrb mejla mlajše, gda smo mi vanej na njivi pa po sonžetaj delali«

- *Dosta trbelo delati?*

»Tū je dosta trbelo delati, če je gazdija vrnau ranč nej bila tak velka, s kravami je zato bilau delo.«

- *Vi ste se vigdar radi spravali s kravami, nej?*

»Ge sem krave rada mejla, zatok ka sem rada pila mlejko. Potistim, ka mi je mauž mrau leta 1991, smo še dugo maro meli, sprvoga dve, sledkar samo edno kravo za mlejko. Mi smo doma na brejgi krave nej meli, zato ka smo srmaki bili, mi smo koze meli, ge sem pri kozi gorrasla. Name so s kozdijm mlejkom gorzranili.«

- *Kakšno žma ma kozdjo mlejko?*

»Tašo kak drugo, samo bola sladko. Prvin, če je stoj koze emo, s tistoga so se norca delali. Gda smo koze gnali gor po brejgi, te so podje bleckeli za nami. Zdaj se je obrnau, zdaj je kozdjo mlejko dosta bola dragšo kak pa kravdjo.«

- *Je eden taši kejp, gde ste vi pa še več žensk dolavzeti v fōrtoki. Ka je te bilau?*

»Gostūvanje je bilau pri sause di pa mi smo gornosili. Prvin je tak bilau, ka gostūvanje je doma bilau pa tašoga reda so te zvali dekile pa pojbe, steri so gesti pa piti gornosili, ge sem vejn sedemkrat bila.«

še šivati.«

- *Šaulo ste vōsprajli?*

»Ka sem stejla, sama sebi sem vse zašila, edno, ka sem nej znala, tau je vōrezanje bilau.«

- *Je eden stari kejp, gde je senički pevski zbor dolavzeti,*

Micka z možaum pa mlajši, gda je starejša či prvo prečiščavanje mejla

- *Pa tau je gde bilau, gde ste vi pa še dve ženske dolavzeti?*

»Tau je nej na gostūvanji bilau, tau je v Mosónmagyaróvári bilau dolavzeto, gda sem v kūnji delala, na srejdji je kūjarca, mivedvej s šogorcov sva pa pomagale. Na kūnji je baukše bilau delati, nej se je trbelo telko mant-

vi ste v taum zbori tō spejvali?

»Ge sem nej spejvala, moj mauž je dolavzet, on je dobro znau spejvati pa dober muzikant je tō biu.«

- *Tetica Micka, kak vam zdaj dejo dnevi, zdaj vzimi, gda je vsikši bola samo znautra v rami?*

»Zdaj že več delati nej trbej,

Gorenjesenčarice pa Senčar, steri so piti pa gesti gornosli na gostūvanji (Micka v zadnjom redej s prave)

čiščavanja, nej od birme nej mam niše slike. Najprva slika je vejn tista, gda sem mala dekla bila pa v lejpom gvan ti sem z atov dolavzeta, depa tisti kejp ne vej, kama je preminau.«

- *Gda ste meli zdavanje, na kejp se tak vidi, kak če bi velka trava bila.*

ni tavō, tak malo že v dolej, mauž je biu sé valaun.«

- *Baukše je bilau tū kak tam, gde ste gorrasli?*

»Vej pa nej trbelo po brgaj odti pa blatna sem tō nej bila, kak bi pa nej bilau baukše. Tū sem gnauk menje črejevlov nūcala kak tam vrkar, drugo pa tau, ka tū nej trbelo pucati,

Micka na tečaji za šivanje v seničkoj šauli

rati kak na njivi pa leko smo geli, ka smo steli.«

- *Ka pa tū moglo biti, tak sedite eden pri drugom, kak če bi v šauli bili?*

»Tak smo v šauli bili tū gorik, zato ka smo odli na tečaj, gde so nam kazali, kak trbej šivati. Ge sem rada šivala pa sem te ūšla, aj se navčim še bauk-

depa zato mi delo fali, spoj pa te, gda vidim, ka dosta vse kaj bi trbelo delati pa več tak ne morem. Tau človek težko vōprstogi, depa ka vejš, zaman maš volau, če mauči več nemaš.«

(Kejp na 1. strani: Z možaum sta se zdala 1959. leta.)

Karči Holec

Od Gorenjoga Senika do Garbolca - 26.

GDE EŠKE GNES ŽIVÉ PASTÉRSKI ŽITEK

Na svojem dugom-dugom vandrivanji smo prišli od Gorenjoga Senika do Donave, te smo pa spoznali krajino kauli Budimpešte. Z glavnoga varaša se zdaj napautimo na veuko ravén *Alföld*, gde se naš pogled zgibi v daljini pa samo gda pa gda zaglednemo kakši mali breg s pej-ska.

Oprvim se stavimo v *Du-*

gorpoisko poet Attila József tő.) Skoro v vsikšoj vesnici – eške bole pa v malom varaši *Lajosmizse* - čakajo trūdne pautnike čarde, gde leko večer sedimo kauli odnja in koštavamo vina z grauzdja, štero rasté na tajoj peščenj zemlej.

Če se pelamo po etoj krajini, vidimo neskončne table sunčavnice pa pšenice, indrik pa

cerkvene umetnosti ali vö-sprobamo muzične škéri s cejlologa sveta.

Na panaufi varaša se je naraudo eričen glasbeni pedagog Zoltán Kodály, šteroga metoduš za včenjé spejvanja nūcajo po cejlom svejti. V Kecskeméti nosi njegvo imé Inštitut za glasbeno pedagogiko, vsikšo leto pa držijo Umetniški festival Zoltána Kodálya tő. V etom varaši se je naraudo dramatik József Katona ranč tak.

Glavni trg v Kecskeméti je med najlepšimi v rosagi, v tistom tali mesta najdemo tri eričnesecesijske zidine: varaško ižo, takzvano »Cifrapaloto« in kalvinistično gimnazijo. Z mestne iže vsikšo puno vöro leko čujemo igrauto zvonauf na melodije, štere je napiso Zoltán Kodály.

Kecskemét je edno od središč konjeniškega športa na Vogrskom, batrivni lidgé se tam leko včijo gezditi. Vsikšoga juniuša (gda nega epidemije) pa se opré takzvani »Vinski varaš«, na šterom leko koštavamo fajno vino pa palinko. Splača se gorpoiskati manufakturo žganice z 8,5 mejtera visikov kovinskih bečkov, s štere punijo palinko v glaže z dugim gutom. Gda démo vö s Kecskeméta, leko napravimo edno fotografijo o fligari MiG-21, šteroga je s smetišča rejšila edna civilna organizacija pa ga vöpostavila na raub mesta. Za en malo pridemo v varaš *Kiskunfélegyháza*, šteri je biu nekda center »Kapetanije Kiskunság«. Törem njegve mestne iže se zdigava kak raufef zvača: na njegvi glas začnejo ali enjajo spejvati gostüvanjčarge. V nekdešnjoj vauzi kapetanije leko gnes gorpoiskemo muzej pa spoznamo, kak so inda svejta probali na dobro paut spraviti tauvane pa gaunare. V etom varaši se je naraudo pisatelj Ferenc Móra, šteri je najlepše znau pisati o žmet-

nom žitki prausnoga lüstva v krajini Kiskunság. »Moje rojstno mesto je Kiskunfélegyháza,« je dojspiso pesnik Sándor Petőfi tő, tau pa je nej cejlak istina. (Naraudo se je v Kiskőrösi.) Pravica pa je, ka je njegvi oča tam v arendi emo mesarijo (mesnico) in je poet tam preživo svoja mlašeča lejta.

Če se pelamo vö z mesta prau-ti reki Tisi, se začne paut

Med največšimi narodnimi parki na Vogrskom je tisti v Kiskunsági, en tau njegve zemlé je solani, drügi pa müzgasti. Njegva najbole erična pusta je v *Bugaci*, gde se na peščenj trankaj pasé indašnja vogrska mara in eške živé gezerolejtni pasterski žitek. Turist vseposedik ranč ne smej staupiti, donk

»Cifrapaloto« v Kecskeméti so postavili na začetki 20. stoletja v secesijskom štiluši - na njej vidimo ljudske motive z majolike

naharasztni, kama so na konci 17. stoletja s svojimi šifiti prišli Nemci. Na tau se vsikšoga 16. majuša spominajo tak, ka po vodej spiščavajo svejče. Bližanja vés *Délegyháza* pa je nej samo po svoji jezeraj na 200 hektaraj poznana, liki po svojom naturističnom štrandu tő (gde leko ribe nagi tő lovimo). V *Dunavarsányi* so napravili tabor, gde se madžarski olimpičoni pa drügi športniki pripravljajo na veuka tekmovalja na vodej.

Za Hortobágyom je največša solana pusta v etoj krajini, na vrnjom *Kiskunsági*. Tam pod milim nebom držijo sürkasto govedo pa »racka« birke, živé pa eške konjeniška tradicija tő. Gda dež dé, je zemla škliska pa keldjiva, v süuču pa trda kak kamen. V etoj krajini je skoro vse povezano z veukim madžarskim pesnikom Sándorom Petőfinom, šteri je svoja mlašeča lejta preživo v varaši *Szabadszállás*. (Žlato svoje matere je v tom mestu dostokrat

veuko müzge. Kauli marofov z bejlimi stenami vseposedik najdemo sadovnjake, na veški pa varaški placaj vsikdar leko kupimo friški sad od njini sadjarov. Med hungarikume sliši breskova palinka s *Kecskeméta*, štero rédijo s kajsije ali žute breskve (marelice).

Gda se pogučavamo z neka-kim s toga varaša, včasik na pamet vzememo, ka - ranč tak kak v Szegedi - mesto glasa »e« na dosta mejstaj »ö« guči (»hírös város«). Kecskemét je biu inda svejta trgovsko postajališče na poštiji Beč-Budim-Beograd, od törskoga sultana pa so domanji za dosta-dosta penez kupili, ka so je nevörniki na méri njali. V varaš je zbejžalo dosta veški lüdi, šteri so nej steli šenki slüžiti svojoma zemliškom gospaudi.

Gnes je Kecskemét mesto muzejov: leko si poglednemo mlašeče špile ali kejppe naivni molarov; leko gorpoiskemo muzej fotografiranja ali vörino delavnico; leko se čüdivamo lejpim delom

Sürkasto govedo je hungarikum, doma je na Alföldi - njegvo mesau je žmano pa gvüšno brezi betega »nauri krav«

spiščavati. Krajina grtúje ovaška: pejssek bole kmično farbo, drejve pa bole gausto krošnjo zadobijo. Gda se približavamo *Tiszaalpári*, med tablami grauzdja pa sada zaglednemo veuke njive s kapüstov, prplom pa paradajsom. Tam nindrik so se Vaugri najbole graubo bíli, gda so na konci 9. stoletja prišli med Karpate, tiste čajte nupokaže škanzen narodnoga parka.

V bližanjom *Laktiteleki* je više stau madžarski intelektualcov leta 1987 vküppostavilo program za spremembo političnoga sistema, v tajoj vesnici pa eške gnesdén deluje ljudska visika šaula. Zvün vési rasté gaušča »Tőserdő«, gde je krajina ostala takša, kakša je bila pred regulacijov (szabályozás) Tise. Tam eške v našom časi živéta črna žuna pa jezerska pirožaba. Zdaj si obüjmo zaprejte črejavle ali bakanče, vej de pa pejssek vleti vrauču, vzimi pa moker tam, kama démo.

pa ma v čardi radi sküjajo golaž v bograču, po tistom pa leko koštava žmano vino med poslušanjom ciganijske muzike.

Risauški svetki so vsikdar bili prilika za konjske pastere (»čikoše«), ka bi pokazali, što je najbaukši gezdec. Prvi med njimi je grato za edno leto prejdjen vsej legénov, šteri so ga mogli baugati. Šenki je leko piu v vsikšoj krč-

mej, pozvali so ga na vsikšo gostüvanje. V Bugaci eške gnesden držijo »Risauške konjeniške svetke«, gde pa tala-jo bole moderne nagrade.

Prva, kak liki bi se napautili v nadpüšpekov varaš Kalocsa, stanimo eške v *Jakabszállási*, in si poglednimo »mini-aturno Vogrsko«, gezerokrat menjšo maketo rosaga. Toga si leko bole brž poglednemo, kak »pravo« državo, de se pa venak ne splača tak paščiti ...

-dm-

foto: mtu.gov.hu in pixabay.com

S KRALESKOGA DVAURA V KLAUŠTER

Lejpe kralične so v srednjem veki dosta velale: krali so si z njimi pridobivali mauč. Svoje čere so že v njini mlašči lejtaj oblúbili kraličom – bodaučim kralom sausadni ali bole dalečni rosagov. Vrnau tak je tau brodo češki krau Otokar I. tö, gda je rokau svoje trilejtne čere **svete**

Neže Praške (Prágai Szent Ágnes) obečo edenajsetlejtoma

Boleslavi, sinej polskoga krala. Baug pa se je nutvmejšo v očine plane.

Kralična Neža se je naraudila leta 1205. Njena mati je bila Konstancija, sestra vogrskoga krala Andraša II., njeni oča Otokar pa se je trüdo, ka bi Češko s kem bole oslobaudo od nemškoga djarma. Nežo je pred

zdavanjom za tri lejta poslo v klušter, gda pa je mala kralična zadobila šest lejt, je njeni polski mladoženec na ednom djajanji mrau. Neža se je povrnaula v Prago.

Po tistom je Otokar svojo čér obečo nemškoma cesari Frideriki II., de go je pa engleski krau ranč tak sto za ženo. Neža pa je raj odišla v samostan, tau gi je dopüsto nauvi češki krau – njeni brat Venčeslav. Stvaurila je klušter klaris v Pragi, kama je pet apatic poslala sama sveta Klara z Assissina. Neža je s svojimi sestrami oprla cejli venec špital pa sirotišnic, depa kuče za gobavce pa brezdomce tö.

Leta 1234 je Neža gratala prejdnja v samostani, kama so prihajale deklet z najvišiji češki nemešnjaški držin. K Baugi je odišla 2. *marciuša* 1282, včasik po smrti go

je lüstvo začnilo čestiti kak svetnico.

Zakonca, šteriva se pošteno pa vörno lübita, gratata edno srce pa edna düša. Dobra prilika za tau sta bila nemški cesar sveti Henrik II. in njegva žena **sveta Kunigunda**.

Poljska kraljica svetoga Kazimira dostakrat v narodnom gvanti pa z lelijov - simbolom čistosti - namalajo

Kisnejša svetnica se je naraudila kauli leta 980 ednoma luksemburškoma grofi, šteri je dosta mlajšov emo. Pri svoji dvajsti lejtaj se je oženila z bavarskim vojvodo (bajor herceg) Henrikom, šteri je sledik nemški krau, te pa eške cesar grato. Kunigunda je bila vönavčena ženska, zatok je leko dobre tanače davala svojoma možej. Pelala ga je na pauti k svetosti tö: Henrik je stvardjo kluštrea, zido cerkve in pomagao dühovnikom. Cesarska zakonca sta nej mogla mlajše meti, zatok je Henrik za svojoga erbaša dolaučo Kristoša.

Kunigunda je znala, ka vnau gi v rosagi žmetno živėjo, dostakrat je gorpoiskala špitale. Od svojoga moža je terdjala, aj za püšpeke pa opate samo toga vrejdne lidi postavlja, na njeni tanač je dau Henrik zozidati katedra-

lo v Bambergi tö. Gnauk so neprijateli Kunigundo otaužili, ka je prej nevörna cesari. Una pa je šla pred »Božo birovijo«: bausa je stapala po žerdjavom železi - pa se je donk nej opekla.

Po smrti Henrika je bila encajt sama cesarica, te pa je živejla petnajset lejt v ednom kluštri kak prausna apatica. Gda je na smrt zbetežüvala, so od blüzi pa daleč ojdli lidgé k nej. Velejla jim je, aj go pokopajo kak apatico, nej pa kak cesarico. Prosila je, aj svoj vökiyečni dom najde v Bambergi - pauleg svojoga »lüboga brata in gospauda«, kak je svojoga pokojnoga moža cesara rada zvala. Kunigunda je mrla 3. *marciuša* 1033, vküper s Henrikom go je leta 1200 za svetnico zglaso pápa Inocenc III.

»Vzemite kralestvo, štero vam je pripravljeno od začetka svetá!« do pri slejdnjoj sodbi čüli vsi tisti, šteri so v žitki baugali Jezoša zapauvedi. Tau je emo pred očami sin polskoga krala **sveti Kazimir (Szent Kázmér)** tö, šteri je biu tretji od trinajset mlajšov. Štirge njegvi bratke so gratali krali, eden nadpüšpek, Kazimir pa je zadaubo največ: svetniško krono. Mali kralič se je naraudo leta 1458, v mlašči lejtaj ga je včiu poštüvani krakovski kanonik Janez Dluoš. Zvün včenjá se je Kazimir najraj spravlo z molitvov in premišlavanjom o trplenji Kristoša, najbolje pa je često Mater Božo. Za njau je napiso edno hvalnico, pred njenim oltarom je obečo, ka zdrži deviško čistost.

Gda je biu star komaj trinajset lejt, so ga steli ništerni Vaugri za svojoga krala mesto Matjaša Korvina meti. Kazimir se je napauto z veukov sodačijov prauti Vogrski, gda pa je za tau krau Matjaš zvödo, je brž odišo prauti njemi in ga vözagnau. Tak so se

zrüšili polski plani, mladi Kazimir pa je v istini toma eške rad tö biu.

Na Polskom je biu kralič pel-da pravoga krščenika, za njegvo bogaboječnost so čüli v najmenjši vesnicaj tö, vsi so ga meli radi. V politiko se je vmešavo samo te, gda je trebölo braniti pravice dovic, si-

Sveta Neža Praška je dala v starom tali Prage zozidati klušter za klarise - gnes leko v zidini gorpoiskemo Češko narodno galerijo

raut ali srmakov. Kazimir pa je že mladi trnok zbetežüvo, donk je dale živo v pokauri. Padarge so ma tanačivali, aj gej mesau, un pa je pravo: če ma vrastvo ne pomaga, ma mesau tö nede.

Kazimir je mrau 4. *marciuša* 1484 v 26. leti starosti, pokopali so ga v katedrali v litvanskoj Vilni. V škrinjo so ma na papéri djali tisto hvalnico, s šterov je vsakši den dičiu nebesko Kralico. Polaki pa Litvanci Kazimira čestijo kak narodnoga zavetnika, grato pa je patronuš mladine tö.

Blajženi püšpek **Zoltán Lajos Meszlényi** se je naraudo leta 1892 v Hatvani, včiu se je v Esztergomi pri benediktincaj, kisnej pa na pápinskoj univerzi v Romi. Za dühovnika so ga posvetili leta 1915 v Innsbrucki, kama je zbejšo

zavolo prve svetovne bojne. Gda je grato doktor teologije, je prišo vsikdar v višiš službe v esztergomskoj püšpekiji. Za pomožnoga püšpeka so ga posvetili leta 1937, tistoga ipa je biu predsednik Zveze katoličanjski legenski družtev tö.

V slejdnji dnevaj drüge svetovne bojne je v zamenici seminara posvečo dühovnike. Gda so leta 1948 primaša Józsefa Mindszentyna zaprli, püšpek János Drahos pa je mrau, so za nauvoga škofa v Esztergomi steli postaviti Meszlényina. Tau pa se je komuništarskoma rosagi nej vidlo, kak tau tö nej, ka so püšpecke zdignili glas prauti odpelanji madžarski baratov.

29. juniuša 1950 so Zoltána Meszlényina aretérali in ga odpelali v Kistarcso, gde so ga držali ejkstra od vsikšoga. Püšpek je mogo svojo okno vleti-vzimi oprejšo držati, dostakrat so ga brsali in s palcov bíli tö. Vrastvo so ma ranč tak nej davali, z nikim se je nej smo srečati, v rosagi je niške nej vedo, ka je zaprejši. De je pa v vauzi samo prauti nébi pokazo in pravo: »Un je več trpo!« 4. *marciuša* 1951 so v špitale pripelali že mrtvoga nadpastéra, njegve zemelske ostanke so eške samo leta 1966 leko ekshumérali. Gda so ga oktobra 2009 zglasili za blajženoga, so njegve relikvije dali v oltar svetoga Adalberta v esztergomskoj baziliki.

-dm-
ilustraciji:

Szilveszter Bartkó

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 5. MARCA
DO 11. MARCA

PETEK, 05.03.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 10.40 TV-izložba, 10.55 Strasti, TV-nadaljevanka, 11.25 Vem!, kviz, 12.00 Globus, 12.30 Točka preloma, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Severna obzorja (II.): Globok poljub, ameriška nadaljevanka, 14.25 TV-izložba, 14.40 Prislunimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.00 TV-izložba, 15.15 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.55 Danin dinosvet, kanadska otroška nanizanka, 16.15 Holly Hobbie, kanadska mladinska nadaljevanka, 16.40 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Slovenski magazin, 17.55 Duhovni utrip, 18.10 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Noč Modrijanov 2018: poklon Sloveniji in njenim ljudem, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Kinoteka: Zakon po italijansko, italijanski film, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Napovedujemo

PETEK, 05.03.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.00 Videotrak, 10.15 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (M), 11.30 Dobro jutro, 13.10 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski tek, štafeta (M), 15.05 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.45 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.30 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki (M), posamična tekma na veliki skalnici, 19.15 Atletika - evropsko prvenstvo v dvorani, 21.40 Alibi.com, francoski film, 23.05 Zadnja beseda!, 0.00 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki (M), posamična tekma na veliki skalnici, 1.50 Videotrak, 2.45 Info kanal

SOBOTA, 06.03.2021, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.35 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 10.55 Holly Hobbie: Nehvaležna navijačica, kanadska mladinska nadaljevanka, 11.15 TV-izložba, 11.35 Tarča, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Mestne promenade: Piran, dokumentarna serija, 14.30 Prislunimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.45 TV-izložba, 15.05 Kolumbovi predhodniki - pravi odkritelji Amerike, nemška dokumentarna oddaja, 15.55 Na sončni strani, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Ambienti, 17.45 Zadnja beseda! 18.35 Ozare, 18.40 Vrtna prigode: Opal!, risanka, 18.57 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 20.55 Kaj dogaja? 21.25 Tanek led, koprodukcija nadaljevanka, 22.15 Poročila, Šport, Vreme, 22.40 Glasnejša od bomb, koprodukcija film, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

SOBOTA, 06.03.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 7.50 Avtomobilnost, 8.20 Katar 2022, Fifina magazinska oddaja, 8.55 Alpski magazin, 9.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal, veleslalom (Ž), 1. vožnja, 10.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (M), 12.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal, veleslalom (Ž), 2. vožnja, 12.25 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski tek, 30 km klasična tehnika (Ž), 13.45 Deskanje na snegu - svetovni pokal, paralelni veleslalom, 15.35 Biatlon - svetovni pokal: sprint (M), 16.30 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki (M), ekipna tekma, 19.10 Atletika - evropsko prvenstvo v dvorani, 21.05 Novo življenje, francoski film, 22.45 Zvezdana, 23.40 »Dokler se spet ne srečamo«, koncert v spomin Katarini Avbar, 1.25 Šport, 2.55 Videotrak

NEDELJA, 07.03.2021, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.30 Danin dinosvet, kanadska otroška nanizanka, 10.00 Sveta maša, prenos iz mariborske stolnice, 11.00 TV-izložba, 11.15 Ozare, 11.20 Obzorja duha, 11.55

Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.45 Zelena generacija/Young Village Folk, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Noč Modrijanov 2018: poklon Sloveniji in njenim ljudem, 14.45 Na lepše, 15.15 Starši, švicarski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Šola za pošasti, risanka, 18.50 Mali Timotej, risanka, 18.57 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Genialna prijateljica (II.), italijanska nadaljevanka, 20.55 Intervju, 21.45 Poročila, Šport, Vreme, 22.10 Ženska, ženske, francoski dokumentarni film, 0.00 Bojan Gorišek - Philip Glass: Metamorphosis Four, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

NEDELJA, 07.03.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, Videotrak, 6.30 Duhovni utrip, 6.50 Koda, 7.25 Glasbena matineja, 7.50 Mogočni Misisipi, potopis, 8.50 Ambienti, 9.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal, slalom (Ž), 1. vožnja, 10.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (M), 11.55 Biatlon - svetovni pokal, zasledovalna tekma (Ž), 12.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal, slalom (Ž), 2. vožnja, 13.25 Smučarski tek - svetovno prvenstvo, 50 km klasična tehnika (M), 15.55 Biatlon - svetovni pokal, zasledovalna tekma (M), 16.45 Nogomet - državno prvenstvo, 25. kolo, 19.15 Atletika - evropsko prvenstvo v dvorani, 21.00 Žrebanje Lota, 21.10 Vivienne Westwood - pankovska aktivistka, britanski dokumentarni film, 22.30 Vikend paket, 23.50 Zvezdana, 0.40 Kaj dogaja?, 1.10 Šport, 2.40 Videotrak, 3.15 Info kanal

PONEDELJEK, 08.03.2021, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Obzorja duha: Sveti Jožef, izziv moškim, 10.40 TV-izložba, 11.00 Strasti, TV-nadaljevanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Intervju, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Severna obzorja (II.): Vse je nečimrnost, ameriška nadaljevanka, 14.25 TV-izložba, 14.40 Sprehodi: mag. Neda Rusjan Bric, režiserka in igralka, 15.10 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.25 Dober dan, Koroška, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Mestne promenade: Škofja Loka, dokumentarna serija, 17.55 Na kratko: Vplivneži, 18.05 Nejko: Nejko in makaroni, risanka, 18.10 Simon: Vse najboljše, mamica, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Opus: 90-letnica Zlate Ognjanović, 23.30 Simfonični orkester Akademije za glasbo, APZ Tone Tomšič in Anton Nanut (G. Mahler: Simfonija št. 2 v e-molu), 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Napovedujemo

PONEDELJEK, 08.03.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.00 Videotrak, 11.00 Dobro jutro, 13.45 Prislunimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.00 Druga koža, dokumentarni film, 15.05 Na lepše, 15.50 Zadnja beseda!, 17.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.50 Zelena generacija/Young Village Folk, 18.00 Strast do letenja, dokumentarni film, 19.00 Nogomet, magazinska oddaja, 19.30 Videotrak, 20.00 Življenje na strehi sveta: Superžito in nadjudje, potopis, 20.55 Dediščina Evrope: Mlada leta Astrid Lindgren, švedsko-danski film, 23.00 Ženska, ženske, francoski dokumentarni film, 0.55 Biatlon - svetovni pokal, 2.25 Videotrak, 3.25 Info kanal

TOREK, 09.03.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Opus: 90-letnica Zlate Ognjanović, 10.35 TV-izložba, 10.50 Strasti, TV-nadaljevanka, 11.25 Vem!, kviz, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Severna obzorja (II.): Vse za ljubezen, ameriška nadaljevanka, 14.20 TV-izložba, 14.40 Duhovni utrip, 14.55 TV-izložba, 15.10 Potepanja - Barangolások, 15.40 TV-izložba, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 Kalimero: Sestavljamo Spretnega Roka, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Bolnišnica dobre karme (I.), britan-

ska nadaljevanka, 20.50 Potovanje po prepovedanem Pakistanu, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Pričevalci, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Napovedujemo,

TOREK, 09.03.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.00 Videotrak, 11.15 Dobro jutro, 14.00 Slovenski magazin, 14.30 Avtomobilnost, 15.00 Orion, dokumentarni film, 15.50 Kaj dogaja?, 16.40 Joker, kviz, 17.50 Čap - trenutki odločitev, dokumentarni film, 18.50 Videotrak, 20.00 Rokomet - kvalifikacije za EP 2022, Slovenija: Poljska, 21.50 Zakon po italijansko, italijanski film, 23.35 NaGlas!, 23.55 Rokomet - kvalifikacije za EP 2022, Slovenija: Poljska, 1.10 Videotrak, 2.05 Info kanal

SREDA, 10.03.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Koda, 10.40 Strasti, TV-nadaljevanka, 11.10 TV-izložba, 11.30 Vem!, kviz, 11.55 Studio City, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Severna obzorja (II.): Pomlad prihaja, ameriška nadaljevanka, 14.25 TV-izložba, 14.40 Osmi dan, 15.20 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.35 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 16.10 Male sive celice: OŠ Frana Roša Celje in OŠ Žiri, kviz, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Res sprejeti?: Transspolne osebe, dokumentarna oddaja, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Vladimir Bartol: Alamut, 18.00 Zmedi gre v Zakajzato: Snežinke, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Pavza, ciprsko grški film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Profil, 23.40 Res sprejeti?: Transspolne osebe, dokumentarna oddaja, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.35 Napovedujemo

SREDA, 10.03.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.00 Videotrak, 10.00 Sveta maša, posnetek iz mariborske stolnice, 10.55 Dobro jutro, 13.40 V spomin Atiju Sossu, Big band RTV Slovenija z gosti, 15.20 Ambienti, 16.10 Vikend paket, 17.45 Nočemo belega kruha, dokumentarni film, 18.50 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Akordeonist: v harmoniji časa, francoski dokumentarni film, 21.00 Moje mnenje, 21.55 Umori na podeželju (XX.): Caustonski levi, britanska nanizanka, 23.40 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki (M), ekipna tekma, 1.30 Videotrak, 2.30 Info kanal

ČETRTEK, 11.03.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Res sprejeti? dokumentarna oddaja, 10.35 TV-izložba, 10.50 Strasti, TV-nadaljevanka, 11.25 Vem!, kviz, 12.00 Moje mnenje, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Severna obzorja (II.): Vojna in mir, ameriška nadaljevanka, 14.25 TV-izložba, 14.40 Slovenski utrinki, 15.05 Težišče - Sülypont, pogovorna oddaja, 15.45 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost: Reševanje ogroženih vrst, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Biodiverziteti, 18.05 Dinotačke, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Globus, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.35 Dediščina Evrope: Rafael, princ slikarjev, italijanski dokumentarno-igrani film, 1.10 Ugriznimo znanost: Reševanje ogroženih vrst, oddaja o znanosti, 1.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.55 Napovedujemo

ČETRTEK, 11.03.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.50 Videotrak, 12.00 Dobro jutro, 14.30 Profil, 15.30 Noč Modrijanov 2018: poklon Sloveniji in njenim ljudem, 17.25 Biatlon - svetovni pokal: sprint (M), 18.20 Robanov Joža, dokumentarni feljton, 18.50 Videotrak, 20.00 Avtomobilnost, 20.55 Nogomet - evropska liga: osmina finala, 1. tekma, 22.50 Ambienti, 23.30 Nogomet - evropska liga: vrhunci osmine finala, 0.00 Slovenska jazz scena: Zoran Škrinjar International Jazz Connection, 0.40 Videotrak, 1.45 Info kanal

Slovenska zveza lepau zové
vsakšoga
k sodelovanju na razpisi

PRIPRAVLANJE NA VÜZEN

Čakamo, ka nam pošlete kejpe (fotografije) o tom,
kakšne vüzenske okrase (dekoracije) ste napravili doma
na dvera, stejno, sto, v okno ali pred kučo.
Dekoracije aj baudejo pripravljene z rokami (ročno),
ideje pa naj se vežejo na vüzenske svetke.

Fotografije o okrasaj čakamo do 23. marca 2021, leko je
pošlete po elektronski pošti:
biserka.bajzek@gmail.com, nikoletta.vajda@gmail.com
ali pa na naš poštni naslov:
Zveza Slovencev na Madžarskem
9970 Szentgotthárd, Gárdonyi ulica 1

Najboljše dekoracije mo nagradili s praktičnimi nagradami.
Vaša dela bomo objavili na spletni in facebook strani Zveze Slovencev na Madžarskem.

A
Magyarországi Szlovének
Szövetsége
pályázatot hirdet

HÚSVÉTVÁRÓ

címmel

Várjuk a saját kezűleg és saját ötlet alapján készített
húsvéti dekorációk fotóit,
melyek lehetnek ajtó, asztali, fali és kerti díszek.

A dekorációk fotóit 2021. március 23-ig várjuk a következő email címre:
biserka.bajzek@gmail.com, nikoletta.vajda@gmail.com
vagy postai címünkre: MSZSZ 9970 Szentgotthárd, Gárdonyi út 1.

A legjobb alkotásokat díjazni fogjuk.
A beküldött fotókat megjelentetjük a Magyarországi Szlovének Szövetsége
honlapján és facebook oldalán.

Vpis otrok v vrtece

Obveščamo spoštovane starše, da bo vpis otrok v vrtec GORNJI SENIK za šolsko leto 2021/2022

3. maja 2021 (ponedeljek) od 7. do 12. ure

4. maja 2021 (torek) od 12. do 17. ure
v ustanovi na naslovu 9985 Gornji Senik, Cer-
kvena pot 5.

Obveščamo spoštovane starše, da bo vpis otrok v vrtec SAKALOVCI za šolsko leto 2021/2022

3. maja 2021 (ponedeljek) od 7. do 12. ure

4. maja 2021 (torek) od 12. do 17. ure
v ustanovi na naslovu 9983 Sakalovci, Glavna
cesta 120.

Obveščamo spoštovane starše, da bo vpis otrok v vrtec ŠTEVANOVCI za šolsko leto 2021/2022

27. aprila 2021 (torek) od 7. do 13. ure

28. aprila 2021 (sreda) od 13. do 17. ure
v ustanovi na naslovu 9982 Števanovci, Glavna
cesta 117.

Sprejem otroka v vrtec se izvaja na osnovi prijave. (1. odst. 49. člena Nkt – Zakon o javni vzgoji in izobraževanju).

Otroka lahko v navedenem času vpišete v vr-
cu, ki je pristojen glede na vaše prebivališče
oziroma v izbranem vrtcu, ki ni v občinski la-
sti. (Uredba EMMI (20/2012 (VIII.31.) 1. odst.
20. člena).

K vpisu pričakujemo otroke:
ki bodo do 31. avgusta 2021 dopolnili 2,5 ozi-
roma tretje leto starosti,
ki so že dopolnili 3 leta starosti, vendar še ne
obiskujejo vrtca.

Po 3. odstavku 20. člena Uredbe EMMI 20/2012.
(VIII.31.) je pri vpisu v vrtec treba predložiti
osebno izkaznico/uraden dokument otroka,
nadalje osebno izkaznico starša in potrdilo o
stalnem prebivališču.

Urad DSS

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna
slovenska samouprava, Urad
predsednika vlade, oddelek za
narodnosti, Zveza Slovencev na
Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno
2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR.
Za ostale države 52 EUR ali
52 USD.
Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000.
SWIFT koda: OTPVHUHB